

BOX 254 Svenska Canada Tidningen TEL 2816 STÖRSTA OCH BÄSTA SVENSKA TIDNING I CANADA. UTOGIVNES HVARJE ONSDAG I WINNIPEG, MAN., AF CANADA WEEKLY PRINTING CO. LTD

PRENUMERATIONS-PRIS. Helt År (i förskott) \$1.00 Halft År 0.50 Tre månader 0.35

KONTOR, Tryckeri och Bokhandel är beläget å 259 Fountain St., invid Sv. Leth, Kyrcan. Besökande landsmän alltid välkomna.

Redaktion: John E. Lidholm A.H. Carlstrom

I Manitoba-Legislaturen. I advokaten Thomas Johnson, som representerar West Winnipeg, har den liberala oppositionen förvärvat en medlem som den kan kanna sig stolt över.

I den liberala oppositionen förvärvat en medlem som den kan kanna sig stolt över. I remissdebatten dokumenterade han sig som debattör af första ordningen, och man kan ej undgå att tänka sig honom som en af framtidsmännen inom det liberala partiet i Manitoba. I ett anförande, som varade två och en halft timme, underkastade han regeringsens telefonteknik samt administreringen af justitieministeriet en saklig och dräglig kritik, som säkerligen tog skruv åt en regeringsbankerna. Sedan han instämt med regeringen om "public ownership", påpekade han, att Mr. Roblin måst öfverge sitt ursprungliga program om municipal äganderätt och slå in på den af liberalerna avdömda principen om provinsial äganderätt. Mr. Roblin måste också erkänna, att om regeringen fortskridit med sin ursprungliga plan, det skulle blifvit liktydigt med att utkastat från 3 till 4 millioner dollars med att hans enda räkning var att utköpa Bell-bolaget på de vilkor detta dikterade. Därför var detta bolag villigt att gifva med sig. Under de kommande fyrtio åren skall provinsen betala till detta bolags aktieägare en årlig räntedelning på \$136,000, en större årsinkomst än bolaget hittills varit i stånd att förtjåna i provinsen. Därför är det att gifva behållit vissa viktiga privilegier, såsom ägandet af en egen sammanhållningslinje i provinsen för sitt system i Ontario och Saskatchewan, återupptagandet af telefondriften om provinsen gifva något af de viktiga privilegier som den utlofvade? Premier Roblin lofvade under valagitationen att sedan det provinsen kunde anslå sig till telefonteknik för en kostnad af \$100 per apparat, enligt den beräkning som hvilade till grund för förslaget, nämligen 300 apparater, och detta under konkurrens med Bell-bolaget. Det pris, som regeringen nu betalat, utgör \$232 per apparat för 14,195 apparater, och detta under konkurrens med Bell-bolaget. Det pris, som regeringen nu betalat, utgör \$232 per apparat för 14,195 apparater, och detta under konkurrens med Bell-bolaget.

En millionpresent åt Bell-bolaget. I Winnipeg Tribune publicerades i lördags ett uppsvedsäckande bref, som kastar nytt ljus öfver Roblin-regeringens telefonteknik. Det är skrivet af en framstående tekniker på telefonteknikens område, Mr. Francis Dager, densamma som ursprungligen uppdrog planen för Manitoba-regeringens telefonteknik, och som ledde agitationen för regeringen under valkampanjen ett år sedan. Hans uppgifter och argument tvärfärdigt uppmärksamhet af såväl allmänheten som legislaturen, och regeringen gjorde väl om den lyssnade till och beaktade sig något. Mr. Dager påpekar först, att hans beräkningar att duplicera Bell-systemet i provinsen äro riktiga, och om regeringen lyckats öfverkomma Bell-bolaget till ett sådant pris, hade det varit möjligt för provinsen att nedskatta abonnemangslöfverna så lågt som man utlofvade under valkampanjen, men nu anser han det tvifvelaktigt, att regeringen kan gifva samma servis som Bell-bolaget enligt den gällande taxen, utan att komma i kassabans. Han anser det därför som sin skyldighet att fråga Manitobas befolkning om den är villig att gifva Bell-bolaget en million dollars present öfver och utom det verkliga värdet af dess anläggning för privilegiet att regeringen skulle ge samma servis för samma pris? För att bevisa det röfvarpris, som regeringen betaldade för systemet, jämför han den af regeringen nyligen uppgjorda rapporten med de uppgifter, som gäfvos af president Sise inför Dominion-parlamentets telefonteknik och som återfinnes i de tryckta offentliga rapporterna "Proceedings of Committee on Telephone Systems" och anför de uppsatta värderingsposterna punkt för punkt, och finner man således, att Mr. French, provinsregeringens medlem, öfvervärderat president Sise i följande poster: Winnipeg växelstation \$490,530 Öfriga växelstationer 333,640 Lång-distans-linjer 174,521 S. k. "toll"-stationer 5,625 Summa 1,004,312 Till detta kommer en mysteriös post på \$310,000, hvilken står upptagen under titel "Engineering and real estate". Men som kostnaden för hela systemet är beräknad, att alla gjorda utgifter på kapitalkon- to divideras med antalet apparater, är även denna summa en gång inräknad och bör således läggas till öfvan angifna deduktioner. Mr. Dager avslutar med att anför paragraferna 3 och 4 af kapitlet 89 af Manitobas grundlag af 1906, hvilket kapitel också kallas telefonteknik. Här förordnas att i

fall provinsen ämnar inköpa något förut existerande telefonteknik, skulle köpsumman ej få öfversteiga det verkliga kostnadsvärdet jämförd med kostnaden för duplicering af samma system plus tio procent sedan man adragit en viss summa för sänkning samt vidare att inga privilegier eller framstudsprivilegier skulle betalas för. Efter genomgången af Mr. Dagers rapport är det utan att man med bländande kammerz betraktar den goda transaktionen, när man ser det kolossala pris, som betalas, i synnerhet som det är ett faktum, att systemets utrustning och apparater ej äro i förstklassig kondition. Det hade endast blifvit en utsvärga när Bell-bolaget måst gifva med sig och lemna fallet godvilligt, och då hade dess anläggning varit mera värd än gammalt skrot. Hade Bell-bolaget från första början uppförd sig ordentligt och väntat sig om att gifva en god servis för ett hyggligt pris, hade det väl aldrig blifvit fråga om något provinsystem alls. Men för att undvika friktion har Manitobas sadlats med en stor skuld, endast för att betala Bell-bolagets skattdragare en vacker årsanta, hvilken kanske måste tagas ur höjda telefonteknik och försämda servis.

Staters födelse och död. Öfver detta ämne höll nyligen prof. R. Kjellén en mycket instruktiv och intressant föreläsning. Tal redogjorde först för själva statsbegreppet. "Staten" är ett ord, som ofta användes, ett stort ord, som liksom många andra allmänna begrepp är det ej alltid litet och rätt fattadt. Men enskilde har ju ej så mycket att göra med staten i vanliga fall. Men om någon bryter mot de allmänna rättsförelågandena, så har staten till sitt förfogande lagens arm och träffar den skyldige. Staten har makt att tillvarata sin vilja. Men det gifves även andra fall, då staten så att säga kommer emot den enskildes, såsom genom utkrävande af kronoskatt och värplik. Detta kan ju för den enskilde kännas som en uppoffring för staten, men han får ersättning på andra håll genom tjänstutövning af det outsläppta goda som ligger i ett rätt statsstånd. Staten ger således den enskilde mångfaldigt igen hvad den tager i skatt och utgörande af värplik m. m.; den skyddar rätten och värnar mot utländskt förtryck; den underhåller skolor, bygger järnvägar, köper vattenfall, gynnar konst och vetenskap o. s. v. Staten har sålunda stora ekonomiska och kulturella intresser att beakta, och hvart tredje år, vid valet till riksdagen. Andra kamrater, kallas den enskilde att ha sitt ord med i laget vid bestämmandet af statens vilja och makt. Härefter redogjordes för stats-systemets uppkomst. Europa består af stater, inneslutande bestående jordområden, liksom jorden i en kommun är genom lagar skifte fördelad mellan jordägarna. Staten är icke ett bolag eller en institution, utan en lifform och som sådan underkastad ändringens lagar: födelse och död. Även staterna ha sin kyrkogård med gravar öfver äldsta stater. Den första statsformen är familjen, så följa i ordningen stammen, byn, landskapet, nationen. I Europa ha på de senare 1000 åren uppstått ett 10-tal nya stater: Tyskland, Holland, Belgien, Balkanstaterna, Norge m. fl. Ett folk består, tyligt sedt, af en folkmassa; vi märka ej skilnaden mellan svensk och utländsk typ, d. v. s. utseende, yttre hållning, karaktär o. dyl., förrän vi komma utanför det egna landets gränser. Men ej blott typen, utan även språket gifva ett nationellt stämning. Den likheten mellan öfverrefinens mellan danska och norska, mellan engelska och amerikanska språken, är tillfällig och snart försvinnande. (2) Stater kunna ej visa prästheten för sin födelse; deras födelseprocess kräver hundratals år. Här, vid medverkan tvänne faktorer: acklimatisering eller anpassning i enlighet med naturförhållandena; det är en betydlig olikhet mellan t. ex. bergshon och slättbon. Ännu större inverkan har klimatet; ett tropiskt klimat kan ej utveckla en handlingskraftig ras. Om hela svenska folket utvandrade till Centralafrika, skulle det inom ett par generationer förändras till ögenkänlighet. Svensk-amerikanen eller svensk-canadensaren är efter några år ej mer dansman, som då han var i Sverige. Acklimatiseringen verkar i samband med den andra faktorn: assimileringen eller upplösnings och rashänseende genom äktenskap. Engelnämnin äro en produkt af dylik upplösnings af danskar, tyskar, fransmän och kelter, under löppet af 800 år, en ur historisk synpunkt kort period. I vår tid ha vi ett talande exempel på en stat som håller på att födas: Nordamerikas Förenta Stater. I vårt land var man i fjortonde länderade i första rummet östgöte, vestgöte o. s. v., i andra rummet svensk. Genom tryck och förtryck från den dåvarande unionensbrodern, Danmark, blifvo däniska nationalitetsprincipens födelse, så att af Englands härför löjd, blef det en gnista som födde alla

"Den gula faran". Den amerikanska flottans seglats till Stillahavskusten har gifvit anledning till mångahanda gissningar angående ändamålet med denna resa. Många äro af den mening, att det är en demonstration mot Japan. Till synes är ju förhållandet mellan slottägarens land och den stora republik det allra bästa, hvilket det ju också är all grund till att tro. Men det ligger åtskilligt i luften som talor för att Onkel Sam gärna kan vara förberedd på hvad som helst. I alla fall behöfvas västkustens bebyggelse ett bättre försvar, goda beläningar och bättre försvar, goda beläningar i Stilla halvets farvatten.

Den japanska krigsflottan led jämförelsevis obetydligt förlust, i kriget mot Ryssland, och den öfverkas hvar år, så det är icke all vägen för Förenta Staterna att befästa sin ställning på västkusten, till hvilket skulle inträffa. Men den egentliga faran från östern trödar kanske icke mest fram i form af kulor och krut. I sådant händelse torde nog Förenta Staterna hafva utsikt att kunna möta sig med Japan. Det nästa stora kriget kommer efter alla märken att döma att försiggå på det industriella området, och på det fältet riktat Japan sina kanoner icke allena mot Förenta Staterna, utan även mot Canada och hela den civiliserade världen för öfrigt. Den stora armé, med hvilken mikadon hoppas tillkämpa sig världshandeln, är nu under utbildning. Från Japan tusen industriskolor utgå dagligen skolar af öfvade soldater, väl skickade att upptaga kampen på det industriella slagfältet. Andra länders industriella undervisningssystem förlekna vid sidan af Japans.

Förenta Staterna hafva brutit in på sin egen ryggs, när de vid sina utmärkte skolor utbildat japaner, och man har kanske ansett det för en ära, att Asiens söner ville komma hit för att lära. Det är dock icke endast i Staterna japanserna utbildas för det kommande stora kriget. I alla Europas infundständer och industriella centra äro tusender japaneser instruerade som studenter vid universitet och industriläroverk. Och dessa asiater hafva samerligen öpnat sig för sin födelse; deras födelseprocess kräver hundratals år. Här, vid medverkan tvänne faktorer: acklimatisering eller anpassning i enlighet med naturförhållandena; det är en betydlig olikhet mellan t. ex. bergshon och slättbon. Ännu större inverkan har klimatet; ett tropiskt klimat kan ej utveckla en handlingskraftig ras. Om hela svenska folket utvandrade till Centralafrika, skulle det inom ett par generationer förändras till ögenkänlighet. Svensk-amerikanen eller svensk-canadensaren är efter några år ej mer dansman, som då han var i Sverige. Acklimatiseringen verkar i samband med den andra faktorn: assimileringen eller upplösnings och rashänseende genom äktenskap. Engelnämnin äro en produkt af dylik upplösnings af danskar, tyskar, fransmän och kelter, under löppet af 800 år, en ur historisk synpunkt kort period. I vår tid ha vi ett talande exempel på en stat som håller på att födas: Nordamerikas Förenta Stater. I vårt land var man i fjortonde länderade i första rummet östgöte, vestgöte o. s. v., i andra rummet svensk. Genom tryck och förtryck från den dåvarande unionensbrodern, Danmark, blifvo däniska nationalitetsprincipens födelse, så att af Englands härför löjd, blef det en gnista som födde alla

hjärtan och möjlighorde för statsbyggaren Gustaf Vasa att grundlägga vår statsform. Då lärde svenskarne att de voro bröder och systrar gent emot andra folk. När en stat sålunda blifvit född, kräver den, driven af nationalitetsmedvetandet, erkännande af öfriga stater såsom själfständigt stat; det dylikt kraf måste provas inför folkrikens forum. För att gifva sina anspråk godkända, måste en sådan stat kunna bevisa sin rätt härtill genom kulturella insatser i världsutvecklingen. Det var Isen, Nansen, Grieg, Bugge m. fl., som mer än de norska statsmännen försäklade Norge statligt erkännande för två år sedan. Ungern med sina 9 millioner ungrare och till det tillämnade af annat ursprung och därtill utom nämnda kulturella insatser för säkert mycket svårt att vinna ett dylikt erkännande. Tyskland, Italien och Holland ha uppstått genom nationalitetsprincipens enande makt: flera små stater ha uppgått i en. En dylik statsfödelse är alltid förbundet med andra staters död. Tysklands enhet kostade 4 af dessa små stater livet; Italiens 7. Stater kunna således dö därefter om att de uppgå i en högre enhet, men vid sådana dödsfall behöfvas inga tårar. Anorolunda behåller det sig däremot med Polens öde. Detta visar nämligen ett folk, hvars stamma våldsamt nedstyrtas, och det lever nu inhytt i främmande boningar. Till och med själva namnet är sedan år 1864 på sitt sätt utplånadt från jorden, ty genom en rysk bestämmelse är den officiella benämningen på Polen "Weichselprovinsens förvaltningsområde". Men en stats död är icke ett slumpens verk utan en akt af historiens omulliga lag; när den moraliska kraften är försvunnen, måste döden inträda. Att det var kient bestämde till den nationella enheten i Polen, förstår man af ordspråket: "Om två polackar äro tillsammans, äro tre olika meningars representanter."

Utom Europa ha vi ide båda boerrepublikerna i Sydafrika exempel på, hur stater kunna upphöra att finnas till, men dock har England visat det tillnötsgående att på vissa tiden medgifva boerfolket en viss grad af själfständighet. Ett annat exempel från våra dagar utgör Korea, som håller på att upplöslas af Japan, och Persien, som likaledes synes ligga i dödsveckningarna. Även öfver Frankrike hvilat f. n. liksom en mörk skugga bl. a. genom den tvinst, som ger sig tillkänna i nativitetens aftagande. Emellertid gifves det även exempel på stater, som upprättade, gå under och leva upp på nytt igen. Så är i själva verket förhållandet med de stater, som uppstått i Europa under de senaste hundra åren, och Persien har levat och dött ej mindre än tre olika gånger. Men den stora tröst, som historien lennar, är att troheten i gärning, gudsdrukt och sdelighet äro en stats säkraste värn, och sålunda kan man på folken tillämpa, med någon förändring, hvad som läses i fjärde budet. Du skall hedra ditt fader- och moderland, på det att dig må väl gå, och då skall det länge leva på jorden.

LANDTBRUK VÄRLDEN'S BÄSTA KÖK. Det bästa resultat i mjölkproduktion som någonsin åstadkommits har man nyligen fått vid Rosendale, Wisconsin. Den 23 December gif den niöariga Holstein-kon Colantha 4th's Johanna 66 pounds mjölk och gick därmed igenom det prof som pågått med henne under 365 dagar. Under den tiden gif hon 27,432.5 pounds mjölk, prövande 3.64 procent eller 998.26 lbs. smörrett, motsvarande 1247.82 lbs. smörrett. Hon mjölkades fyra gånger om dagen, kl. 5 och kl. 11, och hennes hälsotillstånd var utmärkt, då profningen afslutades. Kon äges af W. J. Gillet å Springvale Stock Farm, och innan årsprofningen fullbordades, slog hon världsrekordet på 66 pounds mjölk i en vecka och en månad. Dessa försök illustrera sannolikt bättre än någonting annat skulle göra, de underbara framsteg som göras i urval af afvelldjur, och hvilken fördel det har att noga beakta deras egenskaper och kroppsutveckling. Försöken visa också att det icke är för mycket att sträfvä efter att höja mjölkproduktionen för hvarje ko öfver hela kontinenten till 10,000 pounds mjölk eller 400 pounds smör. Säkert är att om kreaturen rätt väljas och skötas, kan produktionen upprättas ofantligt.

Insändt. LA GRIPPE, eller influensa, grasserar nu nästan öfverallt i Amerika. Man bör ej vanvärda denna sjukdom, ty ganska ofta medför den farliga svaster och t. o. m. döden. Den säkraste behandlingsmetoden går ut på att stärka systemet i allmänhet, och detta mål uppnås säkrast genom bruket af Carnegies Porter vid måltiderna.

Svensk Läkare. DR. C. E. JOHNSON. Kontor: 592 Main St. Allman Block. Mottagningstid 10-12 f.m. 1-3-4-30 e.m. Telefon till Kontor 5318 Telefon till Bostad 5370

Dr. S. C. Peterson. Svensk Läkare och Kirurg. Kontor: 522 Main St.; Tel. 7922. Bostad: 96 Dagmar St., Tel. 5038. Kontorstimmor: 11-12 f.m. 3-5 e.m. 8-9 e.m.

Björnson & Brandson. LÄKARE. Kontor: 650 WILLIAM AVE. Telefon 89. Mottagningstid: 1.30-3, 7-8 e.m. Bostad: 630 McDermott Ave. Telefon 4300.

N. J. Maclean, M.D. M. R. C. S. (Eng.) Specialist i behandling af kvinnosjukdomar och kirurgi. 326 SOMERSET BLDG. Tel. 135. Kontorstimmor: 4-7 e.m. samt enligt öfverenskommelse. Telefon till bostad: 112.

Skand. Advokat Thos. H. Johnson, Barrister, Solicitor, Etc. Kontor, Room 33, CANADA LIFE BUILDING, hörnet af Main och Portage Ave.

PROFESSOR JONAS PALLSON Piano- och Sång Lärare. Lärjungar beredas för inträde till TORONTO UNIVERSITY i Toronto. ADDRESS: 727 Sherbrooke St. Winnipeg.

ELEKTRISKA ARTIKLAR. såsom Globes, Hylsor, Ledningar och Ringklockor, Batterier m. m. POTTEN & HAYES 214 NENA ST., WINNIPEG.

SKRIDSKOR SLIPAS. Försäljning af Skridskor, Skodon, Remmar, Snören, "Pucks", Hockey-Käppar etc. POTTEN & HAYES 214 NENA ST., WINNIPEG.

Carnegie's Porter. TILLVERKAD OCH BUTELJERAD I GÖTEBORG, SVERIGE. Denna rena och närande malt-dryck bör hvar och en använda som känner sig matt och svag. Dess förmåga att återuppbygga ett nedbrutet kroppssystem är enastående. Ordineras af framstående läkare såväl i Europa som Amerika. Herr Fridolf Lysell, Chicago. Bland s. k. "Malt tonics" är Carnegies Svenska Porter otvivelaktigt en i bland de allra bästa, och jag föreskriver den ofta i min praktik. E. M. Lundholm, M. D. 436 Sibley St., Cor. E. 7th St. St. Paul, Minn. Strang & Co., Agenter 233 FORT ST., WINNIPEG. Carnegies Almanack för 1908 erhålles fritt af en och hvar som insänder namn och adress till Fridolf Lysell, 1335 Addison Ave., Chicago, Ill.

IMPERIAL BANK OF CANADA. Kapital (Inbetaldt) \$4,825,000. Reservkapital 4,825,000. Gällande intresse betalas å depositioner. SPARANESKADELENINGEN REKOMMENDERAS. Växlar dragas på alla platser i Sverige, Norge och Danmark, äro betalbara i kronor. HUFVUDKONTOR: Tillfällig lokal, med en ny nva bankbyggnad uppförd, hörnet af McDermott och Albert Sts. N. C. Leslie, Manager. NORTH END FILIAL: Hörn. af Selkirk och Main St. W.A. Hebblewhite, Manager.

Etablerad år 1854. The Home Bank of Canada. På samma gång som vi driva allmän bankrörelse fästa vi särskild vikt vid vår Sp-rbank förrettning. En hem-sparbank utlänas fritt till hvarje insättare. 426 Main St. Winnipeg. H. F. FORREST Manager.

Kerr, Bawlf, McNamee. 275 Main Street. LIKBESÖRJARE. KONTORETS PHONE 413. BOSTADS-PHONE, 490. Ambulans tillhörande affären. Enda Hvita Läkvaagn för Barn i staden. Pris \$5.00 per tur.

TEL. 1239. Clark Bros. & Hughes. LIKBESÖRJARE. 388 Portage Ave. Steele Block.

A. S. BARDAL BEGRÄFNINGS BYRÅ. Begräfnings utföras skyndsamt och till moderat pris. HYRKUSKVERK. Första klassens droskor. Telefon 306. Har dal Block, 121 Nema st.

J. THOMSON & CO. LIKBESÖRJARE. 501 MAIN ST. MIDT EMOT CITY HALL. TELEFON 1.